

Pædagogisk læreplan for Pinsekirkens Børnehave 2019 – revurderet i 2021

Pinsekirkens Børnehave

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede

formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan.

Hvem er Pinsekirkens Børnehave?

Pinsekirkens Børnehave

*er fyldt med hygge, latter, skønne børn, nærvær og tid.

*er en privat børnehave, der bygger på de kristne værdier.

*er en lille børnehave med 48 børn - fordelt på 2 stuer.

*kendt for ro, nærvær og tid til det enkelte barn.

*kendt for at have mødestabile voksne.

*kendt for at vægte det nære forældresamarbejde højt. Vi ønsker at have et højt informationsniveau.

*har gode fysiske rammer, med højt til loftet, lyse lokaler.

*Vi bor midt i byen.

*Vores legeplads er meget stor og har alle forskellige aktivitets muligheder.

*Vi prioriterer nærvær og tid med hinanden.

*Vores voksne er kompetente og dedikerede.

*Navnet på Børnehaven er Pinsekirkens Børnehave og det hedder vi fordi vi har lejet os ind i kirkens lokaler og vi samarbejder med kirken.

Pinsekirkens Vuggestue

*er en selvstændig enhed med eget hus

*har en grundnormering 16 børn og 4 voksne. Vi har kvadratmeter nok til 23 børn og derfor kan vi vippe i antal mellem 16 og 23 børn. Vi ønsker at være 16 børn. Men ønsker også at have plads til børn som har brug for plads midt på året.

*Vi har legeplads dels kun for vuggestuen og dels sammen med børnehaven.

*Vi vægter forældresamarbejde højt

*Vi vægter nærvær og tid og rolige dage med udeliv

Prisen er inkl. frugtordning og morgenmad

1.750 kr. pr. måned for børn over 3 år.

2.850 kr. pr. måned for børn under 3 år.

Åbningstider: mandag 6.20 til 17.00, tirsdag til torsdag 6.25 til 17.00 og fredag 6.25 til 16.00

Kort info: 3 stuer med børn opdelt efter alder,

Vuggestuen: 4 voksne og 16 børn

Børnehaven: 4 voksne hos de 24 yngste børn ca. 3 - 4 år og

Børnehaven: 3 voksne hos de 24 ældste børn ca. 4 år - skolestart.

Vi har en vippenormering, så vi kan have hæve antallet af børn fra 64, som er vores grundnormering til 71 børn, som er vores max belastning.

Pædagogisk grundlag

De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Hvert eneste barn har stor værdi. Barnet er et kompetent og selvstændigt individ. Det er vigtigt, at barnet bliver mødt i dets nærmeste udviklingszone, og derved styrkes barnets selvværd. Vigtigt, at barnet støttes og hjælpes af voksne, som viser, at de vil barnet og som går foran, ved siden af og bagved barnet.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Da barnet lige har påbegyndt sin dannelsesrejse, har det afgørende betydning, at barnet er en aktiv deltager og føler sig set, hørt og forstået. Derved udvikler barnet sine egne erfaringer og værdier, som forankres i personligheden. Når barnet oplever at blive taget alvorligt, har det nemmere ved at give udtryk for behov, ønsker og holdninger og dermed får barnet indsigt i og forståelse af de demokratiske processer. Børneperspektiv er at se det fra hver enkelt barns perspektiv og tage højde for, at hvert barn er forskelligt.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og er en gennemgående del af hverdagen i børnehaven. Det er vigtigt, at barnet har en positiv oplevelse i legen, og derved fremmes nysgerrighed, fantasi og der kan skabes nye relationer.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel, udvikling og læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte barnets sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed, indlæring, mv.

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder vi os til de fem elementer:

- Børnesyn
  - *Møde barnet på det udviklingsstadium barnet er, dette giver selvværd.
  - *Gå foran, ved siden af og bagved.
  - *Alle børn har værdi præcis som de er.
  - *Nærmeste udviklingszone.
  - *Børn er kompetente og selvstændige.
- Dannelse og børneperspektiv
  - *Dannelsesproces – hvor barnet deltager og skal tages alvorligt – demokratiske sammenhæng – børnene skal have indflydelse på udformning og valg af aktiviteter.
  - *Barnet har mulighed for at være aktiv deltager og selv være med til at skabe læring.
  - *Dannelse giver selvværd og barnet lærer at hvile i sig selv.
  - *Dannelse er barnets egen virke/den måde barnet præsenterer sig på – alt det barnet indeholder – den måde hvorpå det danner sig. (opdragelse)
  - *Både lokalt og globalt.
  - Det pædagogiske læringsmiljø skal tage udgangspunkt i et børneperspektiv uanset hvilket slags aktivitet det er.
  - *Det pædagogiske personale er ansvarlig for at skabe aktiviteter der lærer /viser børnene vej mod læring, demokrati – at blive et helt menneske. Barnet tager initiativ som giver dannelse.
  - *Børneperspektiv – det pædagogiske personale skal kunne se aktiviteten ud fra børnenes perspektiv.
- Leg
  - *Skabe rammer for legende – både de selvstyrende og i gang sat af børnene
  - *De voksne er nærværende, observerende og støttende
  - *Leg udvikler sig ved øvelse.
  - *Legen er opdelt i voksenstyrede, rutine og selvstyrende aktiviteter også opdelt i rammer som er genkendelige.
- Læring
  - *Udforske, forsøge, lære at fejle, turde at fejle.
  - *ud fra børneperspektivet at give passende udfordringer til udvikling
  - *Barnet skal være tryk, personalets skal se nærmeste udviklings zone for barnet, gentagelse giver automatisering
  - *Relationen skal være i orden, børnegruppens størrelse, kommunikationen og de fysiske rammer. Disse ting er baggrunden for læring.
  - *alt hvad et barn foretager sig.
- Børnefællesskaber.
  - *opdeling i grupper, skabe venskaber
  - *Relation
  - *Forældresamarbejde – positiv tilgang til børnehaven.
  - *Forebygge mobning
  - *Vente på tur

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn: I Pinsekirkens børnehave har vi et positivt børne- og menneskesyn, og vi mener, at hvert enkelt barn har værdi og altid gør det bedste de kan i en given situation. Vi har en positiv tilgang til det enkelte barn og ønsker at skabe rammerne for, at det enkelte barn trives og er i udvikling. Vi har en anerkendende kommunikation og møder barnet i øjenhøjde og med roligt stemmeleje. Det er vigtigt, at der er afstemning mellem de voksnes kropssprog og det talte sprog, og det har stor betydning, at det enkelte barn føler sig set, lyttet til og forstået. Vi viser interesse i barnets handlinger, og vi sætter pris på at være på gulvet/tæt på børnene. Vi arbejder ud fra barnets nærmeste udviklingszone, det vil sige at vi hjælper og støtter barnet, der hvor barnet er. Vores børnesyn er at vi som voksne skal gå foran, gå bagved og ved siden af.

Dannelse og børneperspektiv: Dannelsen er en implementeret del af hverdagen i vores børnehave. For os er det vigtigt at skabe trygge rammer for det enkelte barn, fx i form af tydelige spilleregler i en leg, for så er der forudsigelighed og plads til alle børn i legen. I legen lærer barnet at interagere med andre børn, indgå aftaler eller kompromisser som er med til at danne og forme barnet. Børnene får læst bøger, som tit kan kobles til virkeligheden og føre til en snak, og derefter leger børnene ting fra historien, som inspirerer til dannelse. Det er vigtigt, at barnet lærer de sociale spilleregler og omgangstonen, fx hvordan vi sidder sammen ved bordet, at vi alle må være i børnehaven, og hvordan vi taler til og om hinanden. Vi arbejder blandt andet med "Fri for mobberi", både som emneuge og i hverdagen. Det er godt, at barnet lærer at tage initiativ til en aktivitet og fx også lærer at klare et toiletbesøg selvstændigt. Det er for os som kristen børnehave vigtigt, når vi om fredagen holder fredagssamling med bibelfortælling, Fadervor og sange, at vi videregiver nogle af de kristne værdier til børnene.

Børneperspektiv betyder i det pædagogiske arbejde at vi ser og vil det enkelte barn. Vi lytter til barnets ønsker og ideer og inddrager dem, så vidt det er muligt. Vi arbejder ud fra nærmeste udviklingszone for det enkelte barn. Det betyder endvidere, at arbejdet foregår mest muligt på gulvet, så vi er i børnehøjde. Vi ønsker at klæde børnene på, så de lærer at mestre hverdagen og kommer godt ud i verden.

Leg kan være selvstyrende eller voksenstyret. Nogle gange er der behov for at en voksen går med i en selvstyret leg, andre gange starter legen som voksenstyret og bliver "overtaget" af børnene selv, andre gange sætter vi en aktivitet i gang og nogle børn kommer med. Fx går nogle børn med i udklædningslegen, andre kigger med fra side linjen og lærer af de andre børn og nogle finder en helt anden leg. Vi har mange tilbud ift. leg, og legetøj, som børnene selv kan tage ned og børnene sætter selv en leg i gang. Vi voksne sætter også nogle lege i gang, fx "alle mine kyllinger kommer hjem" og så leger børnene selv videre. Vi voksne er i nærheden og til rådighed så de kan spørge om hjælp eller fx trøst og omsorg. Børnene bliver særligt om formiddagen inddelt i mindre grupper på stuen med forskelligt legetøj (fx Lego på gulvet, et tegnebord og et Barbie- hjørne), derved skabes en intimitet og fordybelse omkring aktiviteten og øget nærvær fra den voksne. Vi voksne kan ændre på aktiviteten eller fordelingen af børn ved behov. Den voksne har fokus til interaktionen og hjælper og støtter børn, der er udfordret ift. gruppeleg. En anden opgave kan være at lægge en hånd på ryggen af et barn og på den måde skabe tryghed i legen for dette barn.

Læring er, når et barn fx oplever eller tillærer sig noget nyt og oplever sejren/succesen i det. Nogle eksempler kan være at lære at klippe med en saks, være social med andre børn, at vaske hænder selv, at dele legetøj, komme ind at sove og være tryk nok til at falde i søvn, at stå i døren og gå alene ud på legepladsen. Læring foregår kun, hvis barnet er trygt og relationen mellem barn/voksen eller barn/barn er god.

Børnefællesskaber er både de store og de små fællesskaber. I Pinsekirkens børnehave giver vi mulighed for venskaber med jævnaldrende børn, idet vi er opdelt efter alder, og dermed er der børn som "ligner mig". Som udgangspunkt er alle børn en del af et børnefællesskab. Ikke alle børn har lige nemt ved at indgå i et

fællesskab, og ift. de børn har vi et særligt fokus. Der kan være børn, som har brug for en særlig indsats fx ift. de sociale relationer. Ved behov ansøger vi ved Esbjerg kommune om "Tildeling af ekstra ressourcer". Om morgenen og sidst på eftermiddagen er alle børn samlet i børnehaven, og det betyder, at børnene lærer hinanden godt at kende, og at de store børn kan hjælpe de små og de små har nogle ældre børn at se op til. Der er forskellige fællesskaber i børnehaven, fx skolegruppen, opdelinger på stuen, ved bordet, min bedste ven, dem jeg går på biblioteket med. Kendetegnet for alle fællesskaber er, at vi samarbejder og laver en aktivitet på tværs af venskaber. Dette er med til at forebygge mobning, fordi alle kender alle, taler med hinanden og leger sammen.

Vi vægter et tæt og godt forældresamarbejde for på den måde, kan vi sammen guide og støtte barnet, og samarbejdet skaber en tryghed og forudsigelighed i hverdagen. Det er vigtigt for os, at forældrene får gode og sjove historier med hjem fra børnehaven og samtidig er det magtpåliggende for os med en åben og ærlig dialog, når der fx opstår konflikter eller udfordringer, disse overleveringer sker oftest ved modtagelse/afhentning. Ved behov sætter vi gerne tid af til et møde med forældre, hvis de/vi ligger inde med spørgsmål, undren eller andet.

Pædagogisk læringsmiljø

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

I Pinsekirkens børnehave er det vigtigt, at modtagelsen af barnet foregår stille og roligt, da det kan have indflydelse på barnets dag. Det vægtes højt, at forældre er inddraget ved afleveringen. Vi har vores egen kultur, hvor det er vigtigt, at barnet bliver nævnt med navn og et smil, når de kommer ind ad døren, og at forældrene sendes godt afsted på arbejde, og at de er trygge ved, at vi tager os godt af deres barn.

Ved morgenmad, formiddagsmad og frokost lærer det enkelte barn noget om dannelse og fællesskab, blandt andet at vente på tur, dække bord, holde bordskik, oprydning efter sig selv, hælde drikke op, mm. Der foregår hyggelige snakke ved bordet, hvor barnet også lærer at vente på tur og lytte til hinanden. Vores børnesyn er tydeligt i og med, at alle børn bliver set og hørt og alle har lige stor værdi.

Ved fri leg indgår børn i relationer, tager hensyn til andre, lærer dannelse, udfordringer, ift. hvad jeg kan og hvad jeg skal lære. Ved fri leg lærer børn, hvordan de får en plads i børnefællesskabet og de kan lære færdigheder ved konstruktioner.

I fri leg har et barn i en udsat position særligt brug for en voksen, der ser barnet og er opmærksom på, støtter og hjælper ift. aktiviteten og fællesskabet. Vi kan invitere et barn med i leg ved at være nærværende og byde ind til en leg. Samtidigt er det vigtigt, at den voksne kan trække sig lidt igen og observere samspillet.

Ved toiletbesøg tillæres selvstændighed ved fx håndvask og at tage tøj på igen. Når alle børn er i garderoben, øves dannelsen i, at barnet ift. hjælp skal vente på tur, lære at bruge sit sprog, læring i personlighed i forhold til hvad barnet kan selv, og hvor det behøver hjælp. Ved mestring af en opgave opbygges barnets selvværd.

På legepladsen har vi primært børnestyret leg, hvor læring ift. dannelse dels er ift. social interaktion, hensyntagen til andre børn, at deles om legetøj, cykler, mm. Alle børn har lige ret til at være på legepladsen, personalet har fokus på omgangstonen. Dertil trænes barnets fin- og grovmotorik.

Ture ud af huset er oftest en voksenstyret aktivitet, hvor vi sætter rammen for turen med fokus på dannelse, læring og børnegruppens nærmeste udviklingszone. Vi kan følge børnenes initiativ, eller styre efter årstid/traditioner eller kulturel læring. Vi er i lokalområdet på biblioteket, naturen, museer osv. På ture er der meget læring om trafik og trafikregler, fokus på fællesskab, at følges ad, lære at indgå i andre kontekster end i børnehaven.

Formiddagssamlingen er voksenstyret med fokus på læring ift. til sanser, ansigtsmimik (hvordan ser jeg ud og hvad kan du gøre), sproglig læring, at sidde sammen på tværs af venskaber (børnefællesskab hvor alle er med). Vi leger bevægelses- og sanglege, synger sange, lærer at stå frem og sige noget foran andre børn, som lytter. På Blæk, hvor de ældste børn er, tales der også om årets gang, (dag, dato, årstider). På Frø (de yngste børn) øves i at sidde sammen på gulvet og være stille, at række hånden op og vente på tur, finde ro i kroppen, holde koncentration, om det der sker. Fredagssamlingen er anderledes, da alle børn er samlet i hallen og hører bibelhistorie, synger sange og beder Fadervor.

Vores erfaring er at læringsmiljøet er mest udviklende og givende, når børnene er opdelt i mindre grupper, da den voksne har kontakt med alle børn og fordi det er lettere at skabe ro og samhørighed omkring det, der skal ske.

I de perioder i løbet af dagen, hvor alle børn er samlet, er personalet organiseret, således at der er struktur på de praktiske opgaver, der skal løses (fx hjælp i garderoben, være på legeplads, have sovebørn). Hver stue har stuemøde en gang om ugen, hvor der blandt andet tales om børn, månedens gang, laves Smittemodel (et pædagogisk redskab, konkrete målbare mål for en aktivitet) og aktiviteter ift. læringsplanen. Hver måned har vi et læringstema som er udgangspunktet for den pågældende måneds aktiviteter.

De fysiske rammer

I hallen er der et stort vinduesparti (et vinkevindue), derudover bruges hallen til fri leg, motoriske lege, fredagssamling, når vi ser film, leger med udklædningstøj, spiller med bolde, osv. Hver stue er opdelt med rumdelere og borde for derved at opnå mindre rum/kroge. Børnehaven har en stor legeplads med en bakke, græsplæne, fliser og stor sandkasse, fodboldmål, gynger, legehuse og klatrestativer. Vi går på skift på tur ud af huset, da det giver mulighed for at bruge de "tomme" lokaler for en anden børnegruppe.

På stuerne har pædagogerne fordelt barn og forældre mellem sig, og da alle børn og voksne i børnehaven kender hinanden, er det naturligt, at pædagogerne søger information og sparrer med hinanden og øvrige kolleger fx ift. et konkret barn.

Da alle voksne har et kendskab til og viden omkring de enkelte børn, kan vi sikre et trygt læringsmiljø for det enkelte barn, uanset om det er tidlig morgen, formiddag eller sidst på dagen og uanset hvilken voksen der er på arbejde. Er et barn meget ked af det, når der siges farvel, opfordres forældre enten til at kontakte børnehaven eller også får forældre på sms et billede eller kort besked, når barnet er okay igen. Vi afholder et årligt forældremøde, hvor alle forældre opfordres til at deltage. Derudover er der forældreinfo og opslag fra stuerne på vores Blog.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Som et pædagogisk redskab udarbejdes der årligt en DPU (dansk pædagogisk udviklingsbeskrivelse) på hvert enkelt barn, denne beskriver ud fra 8 forskellige emner barnets funktionsniveau. DPU'en, som forældrene altid får en kopi af, er et redskab som vi i børnehaven bruger konkret ift. barnet nærmeste udviklingszone, og forældrene opfordres også til at støtte op om og samarbejde omkring det hjemmefra. Målet er at fremme barnets trivsel, udvikling og læring.

Vi forsøger at have et højt informationsniveau ved blandt andet at afholde forældremøder, forældre kaffe, skrive på Bloggen, infotavlen ved hoveddøren, samtaler (både spontane og planlagte).

I vores børnehave prioriterer vi, at der altid er en voksen i alle lokaler, så forældre kan finde en voksen at henvende sig til.

Inden opstart får alle forældre en rundvisning og en snak med leder, får sendt en velkomstfolder på mail, får personlig samtale ved opstart og efter 3 - 6 mdr. indkaldes til et møde med hensyn til, hvordan opstarten er gået. Vi ønsker at sikre os, at såvel barnet som forældre er trygge ved børnehaven og personalet.

Inden skolestart tages kontakt til alle skolebørns forældre for at sikre, at det enkelte barn bliver klar til skolestart d. 1/4.

Hvis vi har en bekymring ift. et barns trivsel og/eller adfærd, kan forældre og relevante eksterne samarbejdspartnere/konsulenter indkaldes til et tværs møde.

Vi vejleder gerne forældrene, når barnet fx skal vænnes af med bleen eller andet, vi taler med forældrene om, hvordan vi/de bedst hjælper og støtter barnet. Vi ønsker at være forbilleder og vejleder gerne ud fra vores barnesyn, faglige forankring og erfaring. Personalet informerer forældre, hvis der har været en konflikt (mellem barn – barn eller barn – voksen). Vi vejleder i vigtigheden af at sætte grænser, at være en tydelig forældre/voksen. Ved skilsmisse eller andre livskriser taler og vejleder vi forældre i håndtering ift. deres barn i den aktuelle situation.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.

Et barn i en udsat position kan være et barn, der fra fødslen har udfordringer med sig, det kan være et barn, der ikke mestrer ting som alderssvarende børn gør, et barn som har svært ved at indgå i sociale interaktioner, et barn som har brug for særlig forudsigelighed og struktur eller et barn som er født for tidligt.

Vi har positive forventninger til alle børn uanset habitus og forudsætninger, og vi ønsker at være nærværende, støttende, observerende og at udfordre barnet. Vi har øje for det enkelte barns behov og det er vigtigt, at det enkelte barn får lov at udvikle sig i sit eget tempo.

Derfor tages der individuelle hensyn, når et barn er udfordret og har brug for hjælp, fx hvis et barn har brug for en kort pause fra fællesskabet. Der kan være perioder, hvor en mindre gruppe børn samles, f.eks. til en konkret indsats eller at træne en færdighed, det kan fx være en hverdagsrutine eller samarbejdsøvelser. Dette sker ikke uden forældrenes viden/accept.

Udgangspunktet for os er altid at sikre en optimal udvikling og trivsel for det enkelte barn. Vi arbejder inkluderende, hvilket vil sige, at vi har fokus på, at der er plads til alle børn i fællesskabet.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

En del af livet er skift og overgange fra noget man kender til noget ukendt. Derfor har vi et særligt fokus på at tale med de ældste børn om skolestart, skoleliv, nye venner, mm. både, når samtalen falder naturligt og mere konkret som led i at skabe en tryk og glidende overgang fra børnehave til skole for det enkelte barn.

For at skabe sammenhæng til børnehaveklasse, tager vi udgangspunkt i barnets lyst til at lære, barnets egne færdigheder og samspil med andre børn. Aktiviteterne målrettes den ældste aldersgruppe. Helt konkret har vi skolegruppe hver torsdag, hvor børnene præsenteres for forskellige opgaver om tal og bogstaver, samarbejdsøvelser, kunne genkende og finde eget navn, frikvarter, m.m. Vi øver det enkelte barn i selvstændighed fx ved at nogle opgaver skal løses uden hjælp fra voksen; dertil øves der i at barnet forstår en kollektiv besked og handle på den.

Inden skolestart aflægges der et besøg børnenes skoler.

Generelt er der i hverdagen for de ældste børn et særligt fokus på, at det enkelte barn klarer flere hverdagsrutiner herunder toiletbesøg selvstændigt, kan tage ansvar ved at hente egen madpakke samt oprydning efterfølgende, at vise hensyn til andre, at deltage i fælleslege og gåture også selvom, at det ikke lige er det, barnet vil, almen dannelse ift det talte sprog og opførsel.

Ved løsning af konflikter er det vigtigt, at det enkelte barn både lærer at turde give udtryk for egen oplevelse og samtidig lytte til modpartens version. I nogle situationer er det fint som voksen at indtage en afventende

rolle, da nogle konflikter løses af børnene selv, og dermed bliver en mestring og positiv oplevelse for de involverede.

Ved samlingerne er der fokus på sproget i form af rim og remser, sange, teater, samtale om årets gang, mm. Derudover hører vi lydbøger, læser bøger og taler med børnene.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

I lokalsamfundet bruger vi biblioteket til at låne bøger, og vi deltager i forskellige arrangementer biblioteket inviterer til. Vi går til Esbjerg Banegård, hvor vi både tager tog eller bus til fx ture og fødselsdage. Endvidere besøges Remissen, Street Mekka, Fiskerimuseet, og de mange små lokale legepladser i nærområdet. Vi bruger en gymnastiksal beliggende i Esbjerg Ø, og deltager i sommerarrangementer i Byparken, Fugl Fønix og i Pinsekirken. På gåture i lokalområdet bliver børnene i deres refleksevenst bmærket og vinket til. Vi deltager på seminariet til nogle forløb på pædagoguddannelsen sammen med en gruppe pædagogstuderende. Vi besøger Esbjerg festuge til de ting, der henvender sig til vores børnegruppe.

Vi inddrager forældre og frivillige. Vi har haft præsten til at fortælle bibelfortælling til en fredagssamling, haft en forælder til at synge sange sammen med os til børnehavens fødselsdag, og en forælder har optrådt som tryllekunstner ved et arrangement i børnehaven. En fra Pinsekirken har været julemand til børnehavens julefest. En gang om året får vi hjælp af forældre til at passe ”vores” børn, når personalet er på pædagogisk dag. Vi har haft en pensionist som frivillig havemand.

Vi ønsker at blive bedre til at gøre brug af vores forældres viden og deres arbejdspladser, som et læringsmiljø for børnene. Vores forældrebestyrelsen overvejer dette ønske. Forældrene er involveret i mad til afslutningsfest, arbejdsfredag osv. Forældrene er også gode til at hjælpe med praktiske opgaver fx udendørs, og vi er taknemmelige for deres indsats og påskønner deres hjælp.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

I Pinsekirkens børnehave er det vigtigt, at de fysiske, psykiske og æstetiske rammer bærer præg af, at både børn og voksne er velkommen. Udgangspunktet for et pædagogisk læringsmiljø er, at hvert enkelt barn føler sig tryk og værdsat og derved skabes det bedste grundlag for dannelse, læring, udvikling og den gode og sunde trivsel.

Som pædagogisk personale har vi fokus på flere ting for at fremme vores børnemiljø. Vi ønsker at skabe de bedste betingelser ift. udnyttelse af vores rum og at nedbringe støjniveauet. Dertil er det vigtigt at skabe rammerne for, at børnene har nogle små og trygge baser i institutionen, der danner grundlag for gode og tætte lege og relationer.

If. nogle børn fra udsatte positioner er det hensigtsmæssigt at have skærme nogle børn for støj, lysindfald, "trafik" af andre børn; derved opnås og skabes fordybelse og koncentration om fx spisesituationen eller en aktivitet.

Det er vigtigt, at børnehaven både inde og ude indbyder til leg, udfordring og fordybelse og det er vigtigt, at de kreative ting, børnene fremstiller indimellem får lov at pynte i børnehaven. Når et barn har input og ideer til fx indretning, er det vigtigt, at barnet bliver taget med på råd og oplever at være inddraget og have medbestemmelse. Dette er en del af den demokratiske proces.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

I Pinsekirkens børnehave er vores overordnede mål, at det enkelte barn er i trivsel, udvikling og på dannelsesrejse ikke kun ved formiddagsaktiviteter men hele dagen – i såvel de selv styrede som i de voksenstyrede lege.

Derfor er det afgørende, at personalet har ejerskab i de seks læreplanstemaer, for derved implementeres de naturligt i vores pædagogiske arbejde og bliver en integreret del af vores planlagte og daglige aktiviteter.

De seks læreplanstemaer er implementeret, så der i de daglige lege, aktiviteter og rutiner i det pædagogiske læringsmiljø skabes mulighed for, at børnene bruger deres krop, styrker eget initiativ, udvikles motorisk, udfordrer egne grænser og samtidig udvikler sociale kompetencer, mm.

I det daglige arbejde betyder det konkret, at personalet arbejder reflekterende og har fokus på at forbedre og opkvalificere de pædagogiske tiltag. Smittemodellen er her et godt og praktisk redskab

---

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Med afsæt i børnehavens barnesyn, at hvert enkelt barn har værdi og udviklingspotentiale, er det vigtigt, at det enkelte barn bliver klædt godt på til livet - bliver livsduelige og udvikler engagement, gåpåmod og sociale kompetencer. Derfor har vi fokus på at møde barnet på dennes nærmeste udviklingszone, at skabe tillid og tryghed til/for barnet og udfordre og gøre barnet nysgerrig. Dertil skal vi sørge for, at barnet udfolder allerede mestrede egenskaber og udfordrer nye ting, der skal tillæres.

Et eksempel er, at vi siger "godmorgen og godt af se dig" og et "farvel og tak for i dag" ved afhentning, først og fremmest for at barnet føler sig velkommen og set og som led i den danske/globalt kulturelle dannelse og som almen dannelse.

Et andet eksempel er, at børnene flere gange i løbet af en dag leger på kryds af stuerne - både indenfor og udenfor på legepladsen, hvor der nogle gange er leg med de ældste vuggestuebørn. Derved lærer det enkelte barn at forholde sig til og interagere med andre børn på tværs af alder og social/kulturel baggrund.

Vi er generelt opmærksomme på det enkelte barns personlige udvikling og trivsel og ser en glæde i selv de små positive udviklingstrin. I vores børnehave er der altid tid til at blive hørt og set, tid til et kram, en snak, en pause eller andet.

Det er vigtigt, at det enkelte barn føler sig anerkendt, også for de tanker og ideer de har og ønsker at dele. Vi arbejder dagligt med følelser - både til samlinger på stuen, i skolegruppen, i konfliktsituationer, i børnenes leg. Vi øver barnet i at sætte ord på, hvad der gør mig ked af det, vred, glad og bange osv. Endvidere er det vigtigt, at barnet lærer at tage ejerskab for egne handlinger og sige "undskyld", når der er brug for det.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Det at kunne begå sig socialt og indgå i forskellige sociale kontekster, har det stor betydning for hvert enkelt menneske/barn, at være en del af noget større, at blive set og hørt, at blive accepteret for den jeg er og med de meninger, jeg har. Dette har stor og afgørende betydning for et barn og ikke mindst ved skolestart. De voksne er bevidste om og opmærksomme på, at understøtte de relationer som barnet opbygger og er en del af.

I samværet mellem barn-barn og barn-voksen opbygges noget fælles tredje – et fællesskab, som er vigtigt for barnets udvikling og trivsel.

Børnehavens barnesyn er, at hvert barn er unik og værdifuldt og har kompetencer. Alle børn er forskellige og vi vælger at se det, som noget positivt og en ressource, der gør børnefællesskabet mere ”farverigt”. Hvert barn har noget at bidrage med i børnefællesskabet og ingen kan undværes.

Børnehaven er indrettet således, at børnene har flere muligheder og lokationer, de kan være i og lege i. Hver stue har en dukkekrog, hvor intimiteten har lettere ved at indfinde sig end i det store fællesrum. Her har børnene på tværs af køn, alder og interesser mulighed for en eller flere lege. Der skabes også børnefællesskaber omkring et tegnebord på stuen eller en konstruktionsleg med Lego på gulvet. Det, der gør sig gældende uanset leg og lokation er, at der er skabt et læringsmiljø, hvor de sociale færdigheder, som fx at vente på tur, deles om et stykke legetøj, hjælpe hinanden (fx finde en bestemt Legoklods for et barn) udvikles. Dertil lærer barnet noget om situationsfornemmelse at kunne gøre sin mening gældende, at nedtone eget behov, at forhandle, mm.

Når barnet oplever børnefællesskabet som noget rart og positivt, udvikles følelsen af samhørighed, at jeg er afholdt, at jeg har venner, at min mening bliver hørt osv.

Vi prioriterer tid med børnene dvs., at vi er nærværende og autentiske voksne, som viser oprigtig interesse i det enkelte barn og griber ind med hjælp og støtte, hvis og når der er brug for det.

Et eksempel, der underbygger ovenstående, er i garderoben, hvor et barn har svært ved selv at lyne jakken, det hører et andet barn, og tilbyder straks sin hjælp. ”Det har jeg lært, og jeg vil gerne hjælpe dig” Et andet eksempel er et barn, der skal dække bord og ikke kan finde X’s madpakke. Et andet barn træder til og finder madkassen med det samme og giver den til borddækkeren.

Et tredje eksempel er, en voksenstyret kreativ aktivitet, hvor et barn har svært ved at deltage, fordi saksen "driller". En af de andre børn er opmærksom og vil gerne hjælpe og vise barnet, hvordan man kan gøre det.

Når der spilles spil, lærer barnet bla.:

- spillets regler.
- at vente på tur.
- at nogen kan være med i spillet i længere eller kortere tid end dem selv.
- at tabe eller vinde i spil. Og hvis jeg har svært ved at tabe, er der en voksen, der vil hjælpe mig.

De sociale spilleregler når vi holder samling, barnet lærer bla.:

- at have øje for/opmærksomhed på hinanden (vi taler om, hvem der er/ikke er i børnehaven i dag).
- at lytte til hinanden i fællesskabet.
- at turde sige noget højt i større forsamlinger.
- at sidde på sin plads også selvom siddekammeraterne ikke er børn, barnet selv har valgt.
- at lære at sidde stille.
- at lære at tie stille når der er en anden, der fortæller.
- at række hånden op
- ikke at tale i munden på hinanden, men vente på tur.
- at acceptere, hvis ikke barnet bliver spurgt eller får taleret denne gang.

At barnet føler sig hørt og set.

I børnehaven har vi øje for, hvordan børnene har det og aflæser deres mimik og kropssprog. Vi er altid klar og opsøgende, hvis et barn er trist, ked af det, sidder alene eller er glad og har noget på hjerte. Det er vigtigt, at det enkelte barn mærker, at de voksne i børnehaven vil mig.

Et eksempel er, at et af de store børn ikke kommer tilbage på stuen efter et toiletbesøg, derfor går den voksne ud til toilettet og ser, at barnet er ked af det pga uheld i bukserne. Med let afledning hjælper den voksne barnet med tøjskift og taler om andre ting og sammen går de glade ind på stuen igen.

Et andet eksempel er, et barn, der kommer glad ind ad døren og ikke ænser sin mor, fordi barnet har noget vigtigt at fortælle. Den voksne går hen, sætter sig på gulvet og signalerer derved, at jeg har tid og mit fokus er på dig. Barnet føler sig set og hørt og går glad videre ind i børnehaven.

At sætte ord på børnenes følelser, adfærd og handler på dem.

Vi taler med børnene om de forskellige følelser og bruger bla. kufferten fra Fri for Mobberi, andre konkrete og nogle gange os selv (skuespil/optrin) for på den måde at visualisere et eksempel på en konflikt i børne-fællesskabet.

I børnefællesskabet er det vigtigt, at det enkelte barn har kendskab til hensigtsmæssig og uhensigtsmæssig adfærd, hvad gør det ved gruppen, hvis jeg pludselig begynder at sidde uroligt, snakke grimt til sidemanden, eller slår en med vilje. Der er forskel på måden, vi kan være sammen på, hvis vi er få eller mange. Ligesom der er forskel på om vi er hjemme i børnehaven eller på besøg på Biblioteket ift. lydniveaue.

Det er vigtigt, at det enkelte barn lærer at selvregulere egen adfærd og tilpasse sig alt efter hvor, og hvordan vi er sammen, ligesom det har stor betydning, at et barn hviler i sig selv, sine grænser og følelser og lærer at aflæse andres kropssprog og grænser.

Et eksempel på ovenstående kan være til en samling, hvor to voksne laver 2 "spil" for børnene. De står og taler grimt til hinanden og derefter hygger sig og taler pænt sammen. Herefter byder børnefællesskabet ind med deres mening og der bliver en god snak om, hvordan man er gode venner, hvordan vi bør tale sammen osv.

Et andet eksempel er, at vi til en samling bruger nogle ansigtstavler fra kufferten, hvor alle børn kan byde ind med, hvorfor barnet er glad

Et tredje eksempel er, 2 børn, som har slået hinanden, og konflikten skal løses. Den voksne beder det ene barn kigge på det andet barn, og beskrive hvordan barnet ser ud. Derved lærer barnet at aflæse barnets mimik/kropssprog og lære noget om barnets grænser ift., hvornår barnet synes at noget er sjov og alvor.

Et eksempel fra legepladsen. "Martin" kommer hen til en pædagog og siger: "jeg har ingen at lege med" den voksne siger: "hvad kunne du tænke dig at lave/lege?" Martin siger: "jeg vil gerne grave et dybt hul. Pædagogen siger: " Okay, skal vi finde en skovl og spørge Lars, der allerede graver derovre, hvad han graver/leger? Og om vi to må være med?" Martin går glad hen og henter en skovl sammen med pædagogen. De går over til Lars i sandkassen. Martin vil ikke selv spørge, så pædagogen hjælper med at fortælle Martin, hvordan han skal spørge Lars. Martin spørger forsigtigt og Lars siger: "det må du gerne" og så graver de, og imens graver pædagogen ved siden af. Ganske kort tid efter er begge børn optaget af at grave og får flere nye

ideer. Legen udvikler sig til, at de laver veje og tunneller i sandkassen. Pædagogen kan trække sig fra drengenes leg.

I vores børnehave har vi legetøjsdag hver fredag, det betyder, at hvert barn må tage et stykke legetøj med og at andre børn også må lege med barnets legetøj. Da det er svært for mange børn at dele eget legetøj, har den voksne en vigtig rolle i at øve med barnet at dele sit legetøj med sine kammerater.

Det handler om at være en synlig voksen der, hvor legene foregår, da der nemt kan være brug for hjælp eller en snak med et barn som fx ikke kan finde eget legetøj eller som ikke vil dele. Hvis barnet ikke kan eller vil acceptere spillereglerne for legetøjsdagen, kan enden af samtalen blive, at barnets legetøj bliver lagt væk for en tid, og det er altid muligt for barnet at få legetøjet i spil igen.

Synergien og dynamikken i børnefællesskabet bærer præg af forskelligheden i børneflokkene. Det er vigtigt, at det enkelte barn ved, at alle børn har værdi i fællesskabet, uanset forudsætninger, habitus, interesser, mm. Når nogle børn mangler pga. sygdom, fridag, eller andet mangler der noget fx en legekammerat, en tom plads ved bordet, når vi spiser, en hjælpsom person osv.

Et eksempel på styrken ved forskellighed er, hvis der starter et nyt barn på stuen. I starten er barnet genert og stille og roligt viser det sig, at barnet har stor interesse i at lege med biler og flexitrax bane. På stuen er der en dreng, som er meget bilinteresseret, og straks har de 2 børn en relation, og det letter opstarten for det nye barn.

Et andet eksempel kan være en forsigtig pige, der derhjemme cykler med støttehjul på cyklen, og som ser hvor hurtigt andre børn kan køre uden støttehjul. Pludselig kommer en dreng hen, som hun aldrig har snakket med, til hende og viser og hjælper hende med at holde balancen og efter et par forsøg, lykkes det pigen at køre en omgang på legepladsen.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Sproget er menneskets forudsætning for at kunne gøre sig forståelig og kunne udtrykke sig overfor omverdenen, og kommunikation er flere ting; det verbale og nonverbale sprog, kropssprog, mimik, det skrevne ord og billedsprog. Derfor er kommunikationen også vigtig i Pinsekirkens børnehave.

Vi værdsætter den daglige dialog og kommunikation med barnet som kan foregå, når vi sidder på gulvet, i en sofa, i dukkekrogen eller ved et bord. Der bliver snakket, grinet, lyttet til og hygget. Uanset hvor snakken foregår, er det vigtigt, at barnet mærker den voksnes opmærksomhed, nærvær og at barnet har værdi. Vi bruger det verbale sprog, når vi spiser, ved bleskift, på legeplads, når vi er på tur og ser forskellige ting. Når barnet kommer i nogle helt andre omgivelser end det byliv, det er vant til at gå ture i, siger barnet endnu flere ord på de ting, de ser og oplever.

I børnehaven arbejder vi med at udvikle den sproglige kompetence på flere måder, ved at bruge toneleje, fagter/bevægelser, vores mimik, og vi bruger kropssproget til fx at illustrere en fortælling og gøre den mere levende. Når vi har særligt fokus på kommunikationen, tager vi hensyn til børnegruppens alder og deres nærmeste udviklingszone.

Vi bruger alle kropssprog/fagter, når vi fortæller (både barn-barn imellem, barn-voksen og voksen-barn imellem).

Når børn fortæller noget til samling, øver de sig i at tale i en større gruppe, frimodighed, at gøre sig forståelig, at sætte ord på, at sige et ord eller en sætning.

Vi øver og lærer børnene at modtage og efterleve en kollektiv besked.

Vi læser mange bøger, synger sange, lytter til musik og lydbøger. Vi laver fjerne- rim, spil med rim og remser, synger sange, sanglege med bevægelse. Læringsmiljøet fungerer bedst når børnene opdeles i mindre grupper, da det letter tilpasningen til nærmeste udviklingszone, alderstrin og støjniveau.

Når 2 eller flere børn fx laver perleplader, leger med modellervoks, tegner eller bygger med Klikklodser går snakken imellem dem. De kommunikerer og deler oplevelser, viden, synspunkter og historier med hinanden. Denne interaktion er også sprogudviklende.

Hvert halvår udarbejdes en sprogvurdering på tosprogede børn med udtale/sprogproblemer.

Vi udarbejder en gang årligt en DPU på hvert enkelt barn et af udviklingsområderne er sprog. Ud fra besvarelserne i DPU'en bliver barnets udvikling ift. sprog og sprogforståelse tydeliggjort.

Er der brug for en ekstra indsats på et barn med særlige sprogvanskeligheder, bliver der lavet en specifik sprogudviklingstest på det barn. Denne test udfærdiges af den talepædagog, der er tilknyttet børnehaven. Det er talepædagogen (i samarbejde med børnehavens personale) der foreslår hvilke indsatser der er brug for i den konkrete sag.

I skolegruppen er sprogudviklingen også i fokus. Børnene øver flere ting, bla. at kunne genkende eget navn og skrive det, skrive bogstaver og tal, samt at kunne modtage en besked/forstå en opgave og gå i gang med den.

På blækstuen er der på kasser med legetøj, skrevet hvad der er i kassen, fx Lego, barbie dukker, dyr, riddere osv. Det øger barnets opmærksomhed på genkendte bogstaver og interessen for at lære at læse.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relations dannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer

I Pinsekirkens børnehave har vi øje for at skabe læringsmiljø og rammer til, at barnets kropsbevidsthed og sanseapparat kan udvikles og udfoldes. Dette skaber en robusthed og en energi i barnet til at møde og takle de oplevelser og udfordringer, der vil komme.

Det er vigtigt, at barnet har mulighed for at blive opfordret til fysisk aktivitet. Herunder gælder at barnet har mulighed for at udforske og eksperimenterer forskellige måder at bruge sin krop på. Derfor tilbyder vi ugentligt, ture ud af huset til skov, strand, boldbaner, naturforhindringsbaner, legepladser i nærområdet, o.a.

Vi tager i en gymnastiksal, hvor det er muligt at bruge endnu forskellige redskaber. Vi laver forhindringsbaner i vores hall i børnehaven.

Vi bruger også børnehavens legeplads, som indbyder til fysisk aktivitet af mange forskellig art, boldspil, løbe/kravle op og ned ad bakke, klatre, cykle, køre mooncars, gynges, rutsje, dreje, grave i sand/jord, bevæge sig på forskelligt underlag (blødt/hårdt, jævnt/ujævnt).

Sang, rytmik og bevægelse har en stor plads i vores børnehave, fordi vi ønsker at styrke barnets krop, sanser og bevægelsesmønstre. Vi bruger ofte musik (fra streamingtjenester) til fx stopdans, da børnene elsker at danse og synge, og dermed øver og bruger krop, bevægelse og sanser uden, at de selv tænker på det. Det er vigtigt, at barnet bliver fortrolig med egen krop, udvikler kropsbevidsthed, får kendskab til kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse. I den proces ser barnet sig selv i forening med de andre børn. Her tydeliggøres det, hvilke børn der mestrer/ikke mestrer dette. Det er vigtigt, at de voksne har opmærksomhed på at skabe et læringsmiljø, hvor der er plads til forskellighed og skabes respekt for andre børns kropslighed og færdigheder, at der er plads til alle børn og at alle har værdi for børnefællesskabet.

Når vi holder samling, er krop, sanser og bevægelse noget vi taler om og bruger i fx bevægelses- og sanglege. Vi taler om kroppen og læser bøger om kroppen og dens funktioner, og taler med barnet om, hvordan kroppen fungerer, når man fx tager tøj på og med de yngste børn ved fx bleskift.

Som voksne er vi rollemodeller for barnet og deltager aktivt i de fysiske aktiviteter sammen med barnet. Vi følger barnets bevægemønster, så det oplever både medbestemmelse og selvbestemmelse i valg af fysiske aktiviteter.

I børnehaven har vi opmærksomme på, at barnet mestrer forskellige finmotoriske udfordringer. Det gør vi, når barnet laver en perleplade, tegner/maler med forskellige redskaber, klipper i forskelligt materiale, bygger med forskellige materialer såsom magneter, træ, Lego osv.

Vi har fokus på og opmuntrer barnet til ved fin- og grovmotoriske opgaver/aktiviteter at være nysgerrig på og undersøge, "hvem er jeg", "hvad kan du" og "kan jeg mon også det".

Alle mennesker er født med et sensorisk system, og sanser systemet sover aldrig. Vores sanser sender impulser om omverdenen til hjernen og vi er afhængige af vores sanser, da de giver os informationer fra vores egen krop og vores omgivelser.

Sansemotorisk arbejdes der med de forskellige sanser både indendørs og udendørs. Som eksempel italesætter og bruger både barnet og den voksne smags-, syns- og lugtesansen ved spisesituationen og taler om, hvad der mon er i madpakken. På Blækstuen bruges en app ("sneglen"), så spisesituationen altid starter med 5-7 minutters ro, derved får høresansen en pause og de øvrige sanser skærpes ift. maden.

Udendørs bruges fx den vestibulære-, syns- og bevægelsessansen, når barnet cykler for at tilpasse og koordinere hastighed, muskelkraft og balance. I sandkassen udvikles den taktile sans ift. sand/jord/græsset omkring og de skovle, spande og andet barnet bruger i legen.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I børnehaven lægger vi vægt på, at barnet får gode erfaringer i naturen, så de udvikler en nysgerrighed og lyst til at færdes i naturen og samtidig har en respekt for naturen og oplever en forbundethed med naturen. Ligeledes ønsker vi, at barnet får en viden og forståelse om bæredygtighed. Det er vigtigt, at barnet får kendskab til årstiderne og deres kendetegn og forskelligheder.

I praksis udmøntes det i, at børnegrupper tager på ture i alle årstider, derved ser det enkelte barn årstidens kendetegn, mærker vejret og oplever forskellen fx på sommer og efterår. De voksne er rollemødel, som formidler og skaber en interesse og nysgerrighed for barnet, ift. hvad vi ser, kan røre og høre i naturen. Fx på legepladser finder vi bær, frugter, snegle, regnorme mm. Den voksne taler med barnet om og viser, hvordan vi skal behandle naturen med respekt, at man ikke træder på dem for sjov. Barnet får vist, hvordan vi respekterer naturen ved fx at tale om at man ikke bare brækker en frisk gren af et træ eller sætter en snegl langt væk fra sit levested. Vi tager på ture, fx i skov hvor vi ser naturen spire og gro og samler grene og pinde, blade, kastanjer, kogler mm. som bruges kreativt i en leg. Ved stranden samler vi sten, strandskaller, vandmænd mm. Ved moser og vandløb finder vi små dyr, mikroorganismer og planter. 3 dage om året tager børnehaven til Marbæk, hvor vi både oplever skov, strand og dyreliv. Vi laver mad over bål på børnehavens legeplads på alle årstider.

Bæredygtig udvikling og bæredygtighed er et samfundspolitisk og globalt emne i dag. Derfor ønsker vi i børnehaven at det enkelte barn lærer, hvordan vi passer bedst på naturen. Ligeledes har vi fokus på at genbruge ting fra naturen og den måde genbruger naturens ressourcer.

Da især den ældste børnegruppe giver udtryk for og ser meget affald, der ligger rundt omkring, når vi går

ture, planlægges også affaldsindsamlings- gåture. Dermed tager både børn og voksne ansvar for naturen og vores jord.

Ved samlinger læser og fortæller vi om naturen vha. bøger om dyr, natur mm. Vi har aktiviteter, hvor vi sår små frø og ser dem vokse. Vi har emner med fokus på natur og udeliv. Vi præsenterer børnene for forskellige naturmaterialer såsom at tegne med kul, græs, mælkebøtter.

Det er vigtigt for os, at barnet trives i naturen og vi har fokus på science, hvor den voksne lærer barnet at have en undersøgende, nysgerrig og observerende tilgang til naturen, og til de små og store naturfænomener og katastrofer, der sker i verden omkring os. Derved får barnet erfaringer med at genkende og udtrykke årsag, virkning og sammenhænge. De ting, vi finder og samler i naturen, bruges fx også til at samtale om antal og fornemmelse for størrelser og derved udvikles en begyndende matematisk forståelse og opmærksomhed.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I vores børnehave ønsker vi, at hvert enkelt barn oplever og forstår børnehavens kultur, den danske kultur og de medfølgende traditioner, samt præsenteres for andre kulturer og kulturforskelle også globalt. Det er vigtigt, at barnet færdes i et læringsmiljø, hvor det indgår i ligeværdige og forskellige fællesskaber, så barnet oplever egne og andres kulturelle baggrunde. Barnet skal præsenteres for og opleve forskellige normer, traditioner og værdier.

Da vi er en kristen børnehave, er det vigtigt for os at videregive de kristne værdier til børnegruppen. Børnene opdeles i grupper efter alder, så de er sammen med jævnaldrende børn. På bestemte tidspunkter af dagen er det muligt at deltage i fællesskaber på tværs af alder. Vi tager gerne imod børn af forskellig herkomst, ligesom vi i personalegruppen også har kolleger af anden etnisk herkomst. Dette skaber en dynamik og en naturlig interesse ift. ligheder og forskelligheder både menneskeligt og kulturelt.

Vi ønsker at fastholde de danske traditioner som jul, fastelavn, påske, pinse, børnenes fødselsdage mv. De voksne er rollemodeller for børnene og viderebringer også egne værdier og normer, da de ligger implicit i personlighed, væremåde og tilgangen til det enkelte barn.

Det er vigtigt, at barnet får forskellige kulturelle oplevelser og oplever både at være tilskuer og aktiv deltager.

Vi vil, at barnet lærer at udvikle og udfordre dets engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed ift. såvel kultur og fællesskab som æstetik. Barnet skal præsenteres for og have kendskab og erfaring med at

anvende forskellige materialer, redskaber og medier. Vi har en fast kreativ dag i ugen, hvor børnegruppen tegner, maler, klipper, klistre, hamre og saver i træ. Det er også ydertidspunkter, hvor barnet sammen med en voksen sidder med en Ipad.

Vi besøger forskellige museer, livemusik i byparken, vi ser teater, besøger Fugl Fønix og biblioteket. I børnehaven holder vi julefrokost og påskefrokost, fejrer fastelavn, har julearrangementer, motionsdag, bedsteforældredag, grundlovsfest, julegudstjeneste mv.

Hver fredag samles alle børnehavebørn i hallen for at høre bibelhistorie. En voksen fortæller enten via billeder, teater, ser et afsnit af Sigurds bibelfortælling eller andet. Vi beder fadervor og synger kristne børnesange.

Børnene lytter til eventyr og historier. Vi har emneuger som handler om forskellige temaer såsom trafik, krop og bevægelse, affald og genbrug, Esbjerg 150 år, "Fri for Mobberi", "Happelappeland", cirkus, sprog mv.

Vi har månedlige emner, hvor vi arbejder med kulturelle udtryksformer.

Evalueringsskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Evalueringsskultur har været en svær ting for os at definere. Men at vi gør det i praksis, er vi blevet klar over hen over de sidste 2 års arbejde med evalueringsskulturen. Vi har i mange år holdt pædagogisk weekend for at blive klogere år for år. For at få ny pædagogisk viden. For at evaluere vores mål, vores hverdag, vores værdier osv. Vi arbejder med smitte modeller i forhold til børn og vil også bruge smitte modeller som evalueringss metode i forhold til aktiviteter. Personalet er udlært i opgaven og kan løse den. Men pædagogerne har ikke på de enkelte stuer fundet tiden til at udarbejde smitte modeller, eller set værdien i at udarbejde smitte modeller på aktiviteter, fremfor de mange andre vigtige opgaver en pædagog også har med at udarbejde DPU, planlægge læreplanstema, planlægge samling og evaluering af dette. Dog er bevidstheden øget i hverdagen, hvorfor laver vi perler? Bevidstheden om at alle aktiviteter skal have et overordnet formål i forhold til det månedlige læreplanstema og set i forhold til det enkelte barns nærmeste udviklingszone.

På vores personale møde har vi temaet for næste måned fremme. Vi har hjulpet hinanden med ideer til hvordan de enkelte stuer kan arbejde med læreplanstemaet. Vi har de enkelte læreplanstemaer i spil to gange om året. Læreplanstemaerne er blevet en metode til at komme rundt om hele udviklingen af det enkelte barn, både som evaluering og planlægning.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Vi har udarbejdet styrket læreplan samlet i hele personalegruppen.

Vi har fået nogle nye ansatte da vi i april 2020 åbnede vuggestuen. De har måned for måned arbejdet sig igennem læreplanen. De fik den udleveret første arbejdsdag og vi arbejder med den hver måned.

Evalueringen i 2021 er sket i samarbejde med en pædagog og leder, på nedlukningsdage, hvor vi skulle arbejde hjemme. Vi har i 2021 ikke kunnet være sammen som personalegruppe ud over det allermest vigtige. Vi håber at vi i 2022 kan have personale weekend igen og gennemgå læreplanen sammen med både ny ansatte og de gamle. For kendskab til læreplanen, ejerskabet over det skrevne er afgørende for om den bliver brugt i hverdagen.

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluering af pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud